

ถอดบทเรียนการจัดการแข่งขันกีฬานานาชาติ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19

ปรีชาพล บึงพลพูล*
ไอรินดา วิศิษฐ์พรกุล*
ณัฐทิชา หงษ์สามสิบหก*
อนุวัฒน์ รัสมะโน*
ปัทมาภรณ์ เครือหงษ์*
จริญญา ดาหนองเป็ด*
นันทกาส กันตพิทยภูวนนท์*
ธีรพล ใจกล้า*
สุกนุช ทรงเจริญ*
จักรกฤษณ์ ปานแก้ว*
จันทร์จิรา เสนาพรสม*

ผู้รับผิดชอบบทความ: ไอรินดา วิศิษฐ์พรกุล

บทคัดย่อ

การถอดบทเรียนครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานด้วยวิธีการทบทวนเอกสารและศึกษาประสบการณ์ดำเนินงานจากเรื่องเล่าของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่สนใจให้ข้อมูล จำนวน 50 คน ผ่านการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และการสนทนากลุ่มผ่านจอภาพด้วยแบบสอบถามปลายเปิด เก็บข้อมูลเดือนกันยายน 2564 ผลการศึกษาพบว่า การจัดการแข่งขันกีฬานานาชาติในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ใช้วิธีการกักกันแบบไม่มีผู้เข้าชม เรียก “สถานที่กักกันรูปแบบเฉพาะองค์กร ประเภท ข” เป็นการเปิดโอกาสให้นักกีฬาได้รับสิทธิเข้าร่วมแข่งขันโอลิมปิกเกมส์ 2020 และพาราลิมปิกเกมส์ 2020 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น โดยหน่วยงานจัดการแข่งขันต้องขออนุญาตจัดตั้งและดำเนินการตามแนวทางที่กรมควบคุมโรคกำหนด พร้อมจัดทำแนวปฏิบัติในทุกส่วนงาน รวมถึงการฝึกอบรมผู้เกี่ยวข้องตามมาตรการป้องกันและควบคุมโรค การแข่งขันกีฬาด้วยวิธีการกักกันเป็นเรื่องใหม่สำหรับทุกหน่วยงานจึงทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในหลายขั้นตอน ความสำเร็จที่เกิดขึ้นอาจไม่ได้มีมูลค่าเป็นตัวเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ แต่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับจากนานาชาติในศักยภาพของประเทศไทยที่สามารถควบคุมไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ ทั้งนี้เพื่อให้การแข่งขันกีฬาเกิดประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดมาตรการป้องกันและควบคุมโรคร่วมกันกรณีมีผู้เข้าชม ทั้งมาตรการส่วนบุคคลและอาคารสถานที่ ควรมีร้านคู่สัญญาออกสถานที่กักกันที่ผ่านมาตรฐานการป้องกันควบคุมโรค เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของใช้ประจำวัน ร้านขายสินค้าที่ระลึก เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้กักกันได้ลดความตึงเครียดและกระจายรายได้สู่ชุมชน

คำสำคัญ: การกักกัน, โควิด-19, กีฬานานาชาติ, การจัดการแข่งขันกีฬา

* กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

Received 27 May 2022; Revised 4 May 2023; Accepted 29 August 2023

Suggested citation: Puengpholpool P, Wisitphonkul I, Hongsamsibhok N, Ratsamano A, Khruahong P, Danongped C, et al. Lessons learned from the operations of international sports events during COVID-19 pandemic. Journal of Health Systems Research 2023;17(3):599-618.

ปรีชาพล บึงพลพูล, ไอรินดา วิศิษฐ์พรกุล, ณัฐทิชา หงษ์สามสิบหก, อนุวัฒน์ รัสมะโน, ปัทมาภรณ์ เครือหงษ์, จริญญา ดาหนองเป็ด, และคณะ. ถอดบทเรียนการจัดการแข่งขันกีฬานานาชาติในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข 2566;17(3):599-618.

Lessons Learned from the Operations of International Sports Events during COVID-19 Pandemic

Preechapol Puengpholpool, Irinlada Wisitphonkul, Natticha Hongsamsibhok, Anuwat Ratsamano, Patthamaporn Khruahong, Chariya Danongped, Nannaphat Kantaphatchayanon, Theerapon Jaikla, Supanuch Shongcharoen, Jakkit Pankaew, Junjira Sanaprom

Division of Communicable Diseases, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

Corresponding author: Irinlada Wisitphonkul, wisitpornkul@gmail.com

Abstract

This lesson learned study aimed to review documents and experiences gained from story-telling of 50 executives and practitioners involving with international sports events during COVID-19 pandemic. Key informants were from government and private organizations who agreed to participate in phone and video conference interviews or discussions with an open-ended questionnaire conducted in September 2021. According to research findings, the operations of international sports events with no audiences during the COVID-19 pandemic used quarantine measures called “organizational quarantine type B” provided an opportunity for athletes to be eligible to participate in the Tokyo 2020 Olympic and Paralympic Games. All the authorities involved expressed concerns on challenges of the management of sports events under quarantine. Even though the accomplishments did not have direct economic worth, Thailand had shown the potential of controlling the COVID-19 pandemic internationally. The sports events during COVID-19 with appropriate preventive measures had proved that they promoted social and economic mobility. Combined with other quarantine facilities, the contracted souvenir shops, restaurants and other recreation facilities with disease prevention and control standards, could help decrease stress and distribute profits to the community.

Keywords: organizational quarantine, COVID-19, international sports, sports event management

บทคัดย่อและเหตุผล

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 จากประเทศจีน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 ได้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างไปทั่วโลก องค์การอนามัยโลกประกาศให้การระบาดของโควิด-19 เป็นการระบาดใหญ่ทั่วโลก (pandemic)⁽¹⁾ หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในหลายประเทศต่างตื่นตัวและดำเนินงานตามมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อสกัดกั้นการแพร่ระบาดของโรค ประเทศไทยดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคโควิด-19 ด้วยการจำกัดการเดินทาง งดการรวมกลุ่ม

การปรับวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่ ควบคู่ไปกับการพยายามรักษาและฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจและธุรกิจ รวมถึงมาตรการกักกัน (quarantine) ที่นำมาใช้เพื่อป้องกันและสกัดกั้นการนำเข้าเข้าสู่ประเทศไทย⁽²⁾

ระยะแรก รัฐบาลมีนโยบายให้ใช้มาตรการกักกันสำหรับผู้เดินทางมาจากต่างประเทศ และผู้เดินทางข้ามจังหวัด โดยไม่สามารถออกจากห้องพักได้จนกว่าจะครบกำหนดวันกักกัน ต่อมา มีการผ่อนคลายมาตรการให้ผู้เข้ารับการกักกันสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ตามวัตถุประสงค์ของการกักกัน⁽³⁻⁸⁾ ส่งผลให้หน่วยงานด้านกีฬามองเห็นความจำเป็นและโอกาสในการแข่งขัน

กีฬานานาชาติโดยประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ วัตถุประสงค์หลักเพื่อเปิดโอกาสให้นักกีฬาได้รับสิทธิ (qualified) เข้าร่วมการแข่งขันโอลิมปิกเกมส์ 2020 และพาราลิมปิกเกมส์ 2020 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับนักกีฬา สร้างแรงบันดาลใจให้กับเยาวชน รวมถึงสร้างความมั่นใจ ความเชื่อมั่น สร้างการยอมรับให้กับนานาชาติ ในศักยภาพของการจัดการแข่งขันกีฬาของประเทศไทยที่มีความปลอดภัย มีมาตรฐานระดับโลกและเป็นต้นแบบในการแข่งขันกีฬายาได้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ผ่านมามีประเทศไทยเริ่มต้นด้วยการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันแบดมินตันนานาชาติ BWF (Badminton World Federation) World Tour 2020 มีผู้เข้าร่วมทั้งนักกีฬาและเจ้าหน้าที่รวมทั้งสิ้น 854 คน จาก 22 ประเทศ พบผู้ป่วยโควิด-19 ยืนยันได้เพียง 4 ราย ด้วยมาตรการที่เข้มข้นจึงสามารถควบคุมไม่ให้เกิดการแพร่กระจายของโรคได้⁽⁹⁾ ความสำเร็จดังกล่าวจึงตามมาด้วยการแข่งขันกีฬานานาชาติอีกหลายรายการ โดยใช้หลักการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (bubble and seal) ตามข้อกำหนดของสถานที่ที่กักกันซึ่งทางราชการกำหนดรูปแบบเฉพาะองค์กร (organizational quarantine, OQ) ภายใต้มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโควิด-19 อย่างเคร่งครัดจากทุกภาคส่วนที่เข้าร่วมกิจกรรม

การแข่งขันกีฬานานาชาติในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ด้วยรูปแบบการกักกัน นับเป็นเรื่องใหม่สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยจึงได้ถอดบทเรียนเพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานสถานที่กักกันด้วยการทบทวนเอกสาร และประสบการณ์จากเรื่องเล่าของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่เข้าร่วมกิจกรรมในประเด็นที่มาและเป้าหมาย กระบวนการและผลลัพธ์ ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาสามารถปรับใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรค ควบคู่กับการขับเคลื่อนสังคม

และเศรษฐกิจหากเกิดโรคอุบัติใหม่ในอนาคต

ระเบียบวิธีศึกษา

การถอดบทเรียนหลังการปฏิบัติ (after action review, AAR) ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เก็บข้อมูลเดือนกันยายน 2564 โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้กำหนดวันและเวลา

กลุ่มเป้าหมาย เลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จากผู้มีประสบการณ์ดำเนินงานและเต็มใจให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 50 คน ดังนี้

ผู้บริหาร จำนวน 12 คน ประกอบด้วย 1) ด้านกีฬา ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย สหพันธ์กีฬา สมาพันธ์กีฬา สมาคมกีฬา และสโมสรกีฬา จำนวน 10 คน และ 2) ผู้ตรวจประเมินสถานที่ที่กักกัน (OQ) กรมควบคุมโรค จำนวน 2 คน

ผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 38 คน ประกอบด้วย 1) ด้านการเดินทาง จำนวน 2 คน 2) ด้านที่พัก จำนวน 2 คน 3) ด้านกีฬา ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย สหพันธ์กีฬา สมาพันธ์กีฬา และสมาคมกีฬา จำนวน 11 คน 4) โรงพยาบาลคู่สัญญา จำนวน 4 คน 5) ด้านการป้องกัน ควบคุมโรค ได้แก่ กรมแพทยทหารอากาศ กรมควบคุมโรค และการบินไทย จำนวน 19 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การทบทวนข้อมูลจากเอกสาร (document review)⁽³⁻⁸⁾ และเรื่องเล่า (story telling) จากประสบการณ์ความรู้ลึกของกลุ่มเป้าหมาย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผ่านโทรศัพท์ (enumeration by telephone) และการสนทนากลุ่มผ่านจอภาพ (video conference) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open ended questions) ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ที่มาและเป้าหมายการดำเนินงาน สำหรับผู้บริหาร หมายถึง เหตุผลและเป้าหมายการจัดแข่งขันกีฬา

สำหรับผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง เหตุผลและความคาดหวัง หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าร่วมปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 กระบวนการและผลลัพธ์จากการดำเนินงาน หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสิ้นสุด รวมถึงประสบการณ์หรือความประทับใจที่ได้รับจากการดำเนินงาน

ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จ ในการดำเนินงาน หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นแล้วไม่เป็นไปตามที่คาดหวังหรือขัดขวางการปฏิบัติงาน และสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว ส่งผลดีหรือส่งเสริมการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน หมายถึง แนวทางในการพัฒนากระบวนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหาและสร้างข้อสรุป ด้วยการบรรยายประกอบแผนภาพและตาราง

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 กระบวนการดำเนินงาน จากการทบทวน เอกสาร⁽³⁻⁸⁾ พบว่า สถานที่กักกันมีหลายประเภทและมีชื่อเรียกแตกต่างกัน เช่น สถานที่กักกันโรคแห่งรัฐ (state quarantine, SQ) สำหรับผู้เดินทางมาจากต่างประเทศ และสถานที่กักกันโรคระดับจังหวัด (local quarantine, LQ) สำหรับผู้เดินทางข้ามจังหวัดในพื้นที่ต่างจังหวัด ซึ่งรัฐบาลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด เมื่อผ่านไประยะหนึ่งมีผู้ต้องการความสะดวกสบายและเต็มใจจ่ายเงิน จึงเกิดเป็นสถานที่กักกันทางเลือก (alternative state quarantine, ASQ; alternative local quarantine, ALQ) ขณะเดียวกันมีผู้ต้องการเดินทางมารับการรักษาพยาบาลในประเทศไทย จึงกลายเป็นรูปแบบสถานที่กักกันในโรงพยาบาล (hospital quarantine, HQ) และโรงพยาบาลทางเลือก (alternative hospital quarantine, AHQ) รวมถึงกลุ่มคนที่เข้ามาเป็นการเฉพาะของหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งหน่วยงานนั้นต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

การบริหารจัดการและค่าใช้จ่ายทั้งหมด เรียกว่าสถานที่กักกันรูปแบบเฉพาะองค์กร (organizational quarantine, OQ) มี 3 ประเภท คือ 1) ประเภท ก กักกันแบบพักเดี่ยว ไม่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เช่น การกักตัวพนักงาน ก่อนเข้าทำงาน 2) ประเภท ข กักกันในที่พักหรืออาคารถาวร นอนรวมกลุ่มหรือพักเดี่ยว ทำกิจกรรมร่วมกันได้ เช่น การแข่งขันกีฬาแบบไม่มีผู้เข้าชม และ 3) ประเภท ค กักกันในที่จัดตั้งชั่วคราว นอนรวมกลุ่มและทำกิจกรรมร่วมกันได้ เช่น แคมป์ก่อสร้าง⁽³⁻⁸⁾

การดำเนินงานสถานที่กักกันมีการปรับปรุงเป็นระยะ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และนโยบายผ่อนปรนเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ไม่มีข้อกำหนดตายตัว เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรมต่างกัน โดยเฉพาะการแข่งขันกีฬานานาชาติ แบบไม่มีผู้เข้าชม สำหรับการศึกษาครั้งนี้เรียก OQ การแข่งขันกีฬาแต่ละประเภทมีกิจกรรมและความต้องการต่างกัน หน่วยงานสาธารณสุขยอมรับว่าไม่มีความรู้และความเข้าใจในธรรมชาติของกีฬาเพียงพอ จึงเปิดโอกาสให้หน่วยงานผู้จัดการแข่งขันกีฬา รวมถึงหน่วยงานด้านที่พัก การเดินทาง และโรงพยาบาลคู่สัญญา ร่วมกันจัดทำแนวทางการปฏิบัติ (standard operating procedure, SOP) โดยยึดมาตรการสวมหน้ากากอนามัย ล้างมือ เว้นระยะห่าง การตรวจคัดกรองอาการตนเองและรายงานไปยังแพลตฟอร์ม การตรวจหาเชื้อโควิด-19 ด้วยวิธี RT-PCR (real-time polymerize chain reaction) การแยกผู้ป่วยและผู้สัมผัสเสี่ยงสูง และการทำความสะอาดฆ่าเชื้อ SOP มี 5 ด้าน คือ 1) การเดินทาง 2) การดำรงชีวิตประจำวัน ของนักกีฬาและผู้ปฏิบัติงาน 3) การฝึกซ้อมและการแข่งขัน 4) การสนับสนุนด้านการแพทย์และการดูแลโรคระบาด 5) การสอบสวนโรคเพื่อควบคุมและป้องกันการระบาด ในการแข่งขันและชุมชนโดยรอบ ใช้ SOP ประกอบการจัดตั้ง OQ เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีความรู้ ความเข้าใจ นำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง และช่วยลดความขัดแย้ง

ที่อาจเกิดขึ้น ในส่วนของการบริหารจัดการจะสอดคล้องใน SOP นอกจากนี้ยังต้องมีศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ (command center) ทั้งในและนอก OQ และมีผู้บัญชาการเหตุการณ์ (incident commander, IC) ใน OQ เป็นผู้บริหารสมาคม สมาพันธ์ หรือสโมสรกีฬา นอก OQ เป็นผู้บริหารหน่วยงานการกีฬาภาครัฐ เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย พร้อมมีกลไกการประสานงานทั้งในและนอก OQ ที่พร้อมรับสถานการณ์และแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาการแข่งขัน และต้องกำหนดผู้รับผิดชอบภารกิจ 6 ด้าน ประกอบด้วยภารกิจหลัก คือ 1) อำนวยการและธุรการ เช่น การลงทะเบียน การฝึกซ้อม การแข่งขัน การเดินทาง การดำรงชีวิตประจำวัน การออกหนังสือรับรองการกักกัน 2) การรักษาความปลอดภัย ตั้งแต่สนามบิน ที่พัก สนามฝึกซ้อม สนามแข่งขัน และการส่งตัวไปโรงพยาบาล 3) การดูแลรักษาพยาบาลและการส่งต่อด้านการแพทย์ ได้แก่ การดูแลรักษาเยียวจิตใจ การดูแลรักษาในภาวะฉุกเฉิน โรคเจ็บป่วยทั่วไปและโรคเรื้อรัง การส่งต่อ การคัดกรองโรคโควิด-19 และภารกิจสนับสนุน 4) การควบคุมและป้องกันโรค 5) การอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลภายในและภายนอกอาคารที่พัก สนามฝึกซ้อม สนามแข่งขัน เช่น การจัดการน้ำเสีย ขยะ แผลง และการสุขาภิบาลอาหาร และ 6) การดูแลสุขภาพจิตและโรคจิตเวช โดยโรงพยาบาลคู่สัญญาต้องจัดให้มีทีมจิตเวชพร้อมให้บริการผู้กักกันโดยไม่จำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน OQ

การขอจัดตั้ง OQ พบว่า มีการดำเนินการตามที่กรมควบคุมโรคกำหนด แต่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในแต่ละกิจกรรม มีเพียงกำหนดให้หน่วยงานเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาต้องยื่นเรื่องขอรับการประเมินก่อนจัดตั้งอย่างน้อย 14 วันทำการ และพบว่าบางกิจกรรมมีความซ้ำซ้อนซึ่งหน่วยงานด้านกีฬาเสนอให้มีการปรับเพื่อความสะดวกรวดเร็ว หลังได้รับอนุมัติจัดตั้ง OQ แล้ว

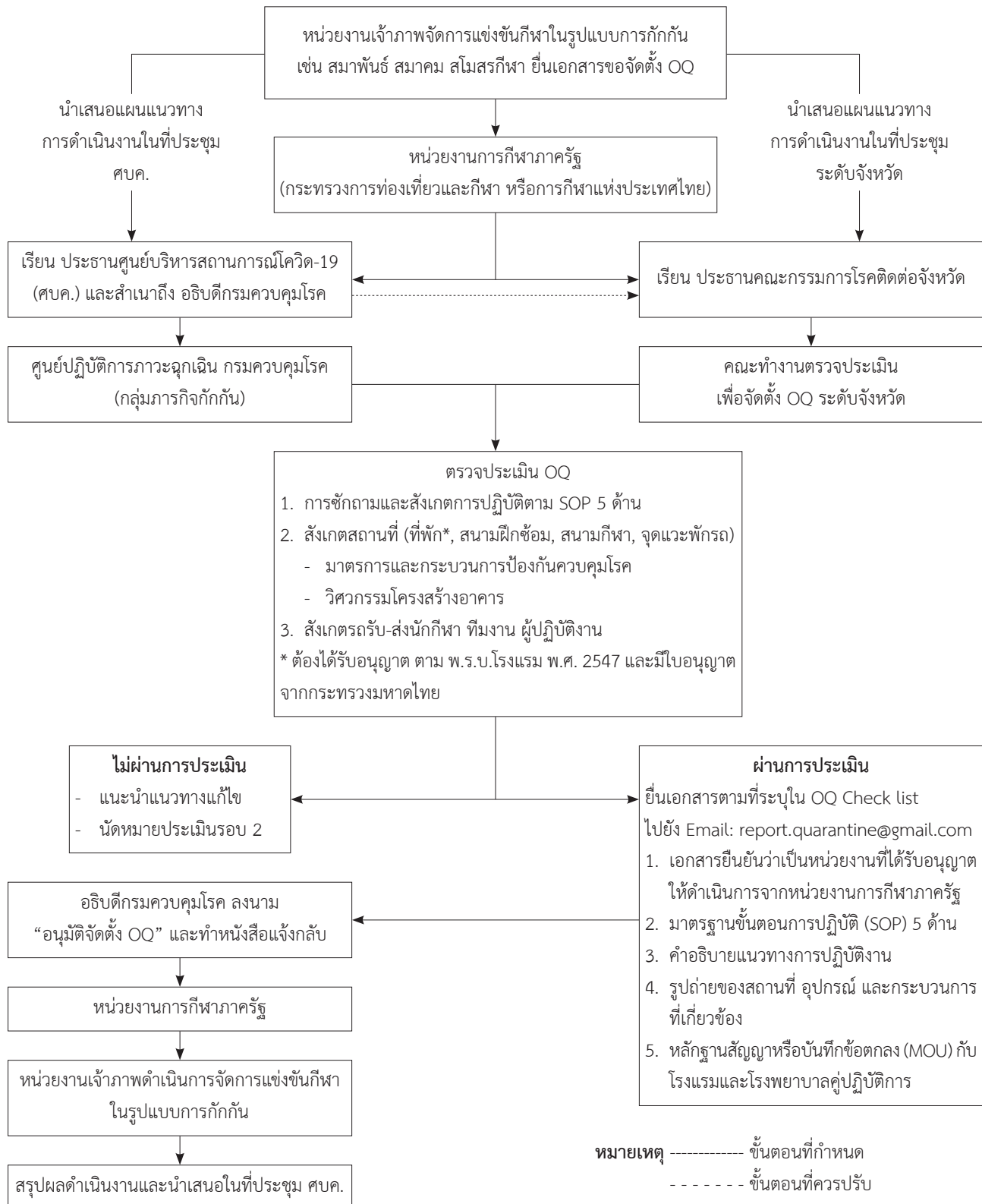
ต้องดำเนินการตาม SOP และตามวันเวลาที่ยื่นขอไว้ (อย่างน้อย 14 วัน) หลังจบการแข่งขันต้องสรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้ที่ประชุมศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) รับทราบ (ภาพที่ 1)

ส่วนที่ 2 ประสพการณ์การดำเนินงาน จากเรื่องเล่าของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน นำเสนอเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ที่มาและเป้าหมายการดำเนินงาน สำหรับผู้บริหาร คือ ต้องการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเปิดโอกาสให้นักกีฬาได้รับสิทธิเข้าร่วมการแข่งขันโอลิมปิกเกมส์ 2020 และพาราลิมปิกเกมส์ 2020 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น สำหรับผู้ปฏิบัติงานมีเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกัน ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานต่างมีความคาดหวังเหมือนกัน คือ ทุกคนที่เข้าร่วมกักกันกลับบ้านด้วยความปลอดภัย ไม่ติดเชื้อโควิด-19 (ตารางที่ 1)

2) กระบวนการและผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานต้องศึกษาและทำความเข้าใจรูปแบบการกักกัน OQ และ SOP ที่จัดทำขึ้นสำหรับการแข่งขันกีฬาแต่ละประเภท ผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติงาน คือ ความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬา ได้เครือข่าย ได้มิตรภาพที่ดี ความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติงานสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ (ตารางที่ 2)

3) ปัญหาอุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน ผู้บริหารหน่วยงานด้านกีฬาและผู้ตรวจประเมิน มีความคิดเห็นตรงกันว่า ปัญหาอุปสรรค คือ ความไม่เข้าใจในธรรมชาติของแต่ละส่วนงาน สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านการเดินทาง ที่พักและกีฬา มองว่ามาตรฐานการป้องกันและควบคุมโรคที่ต่างกันระหว่างกรมควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลคู่สัญญา คือ ปัญหาอุปสรรค ในขณะที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันควบคุมโรคมองว่านักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานไม่เข้าใจในมาตรการป้องกันและควบคุมโรค คือ ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ส่วนปัจจัยความสำเร็จ

MOU = memorandum of understanding, OO = organizational quarantine, SOP = standard operating procedure,
พ.ร.บ. = พระราชบัญญัติ, ศบค. = ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19

ภาพที่ 1 กระบวนการขอจัดตั้งและดำเนินการ organizational quarantine (OO)

ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นตรงกัน คือ ความร่วมมือของแต่ละหน่วยงาน นำไปสู่ความสำเร็จ ในการดำเนินงาน (ตารางที่ 3)

4) ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมาย

ให้ข้อเสนอแนะต่อการแข่งขันกีฬานานาชาติในรูปแบบ การกักกัน จำแนกได้เป็น 4 ด้าน คือ 1) ก่อนการแข่งขัน 2) ระหว่างการแข่งขัน 3) หลังการแข่งขัน และ 4) การ แข่งขันครั้งต่อไป (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 1 ที่มาและเป้าหมายการดำเนินงานจำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย	ที่มา	เป้าหมาย
ผู้บริหาร		
ด้านกีฬา (n=10)	1) การคัดเลือกตัวแทนนักกีฬาเข้าร่วมโอลิมปิกและพาราลิมปิกเกมส์ ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น (n=9) 2) การแข่งขันกีฬาทั่วโลกหยุดชะงักตั้งแต่ปี 2563 ส่งผลกระทบต่อศักยภาพนักกีฬา อุตสาหกรรมกีฬาของเขา และไม่มีผู้สนับสนุน (sponsor) (n=8) 3) ทวีปยุโรป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ เริ่มจัดการแข่งขัน กีฬา เมื่ออัตราการฉีดวัคซีนของประชาชนเป็นที่ยอมรับได้ทาง สาธารณสุข (n=6) 4) การประสบความสำเร็จในการจัดแข่งขันแบดมินตันนานาชาติ BWF World Tour 2020 (n=3)	1) การแข่งขันกีฬาที่ประสบความสำเร็จ สร้างชื่อเสียงให้ ประเทศ และปลอดภัยจากโควิด-19 (n=10)
ผู้ตรวจประเมิน สถานที่กักกัน (n=2)	1) นโยบายผ่อนคลายเป็นผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ จึงนำ แนวทางการดำเนินงานสถานที่กักกัน (SQ) มาปรับใช้สำหรับการ แข่งขันกีฬานานาชาติ (OQ) (n=2)	1) การป้องกัน ควบคุมโรคไม่ให้เกิดการติดเชื้อ หากเกิด การติดเชื้อสามารถควบคุมไม่ให้เชื้อแพร่กระจายสู่ภายนอก ได้ (n=2)
ผู้ปฏิบัติงาน		
ด้านการเดินทาง (n=2)	1) มีประสบการณ์การดำเนินงานสถานที่กักกัน (SQ) และ โครงสร้างภายในรถบางส่วนมีความพร้อม (n=2)	1) การให้บริการบรรลุลักษณะประสงค์ของผู้ว่าจ้าง และมีความปลอดภัยตามมาตรฐานการป้องกันและควบคุมโรค (n=2)
ด้านที่พัก (n=2)	1) ที่ตั้งใกล้สนามแข่งขัน ใกล้สนามบินนานาชาติ และมีสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานเจ้าภาพจัดการแข่งขัน (n=2)	1) การให้บริการที่ประทับใจ ผู้เข้าพักรู้สึกมีความสุข และปลอดภัย (n=2)
ด้านกีฬา (n=11)	1) เป็นภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยตรง (n=11)	1) ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถ เพื่อให้การแข่งขัน กีฬาผ่านไปด้วยความปลอดภัย ไม่ติดเชื้อโควิด-19 (n=11)
โรงพยาบาล คู่สัญญา (n=4)	1) เคยปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานเจ้าภาพจัดการแข่งขัน และ มีประสบการณ์ดำเนินงานสถานที่กักกัน (SQ, ASQ) (n=4)	1) การป้องกัน ควบคุมโรคไม่ให้เกิดการติดเชื้อโควิด-19 (n=4)
ด้านการป้องกัน ควบคุมโรค (n=19)	1) ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งที่เป็นภารกิจ โดยตรง ได้แก่ กรมควบคุมโรค (n=10) และเป็นภารกิจพิเศษ ได้แก่ กรมแพทยทหารอากาศ (n=3) และการบินไทย (n=6) 2) มีความรู้หรือประสบการณ์การป้องกันการติดเชื้อ (n=3) ผ่านการอบรมด้านการป้องกันการติดเชื้อ (n=6)	1) การป้องกันไม่ให้เกิดการติดเชื้อโควิด-19 (n=19) หากมี การติดเชื้อสามารถควบคุมไม่ให้มีการแพร่กระจาย (n=8)

ASQ = alternative state quarantine, BWF = Badminton World Federation, OQ = organizational quarantine, SQ = state quarantine

ตารางที่ 2 กระบวนการและผลลัพธ์จากการดำเนินงานจำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
ผู้บริหาร		
ด้านกีฬา (n=10)	1) ขออนุญาตจัดตั้งและจัดการแข่งขันกีฬาในรูปแบบ OQ ไปยัง ศบค. และกรมควบคุมโรค (n=8) 2) ขออนุญาตจัดตั้งและจัดการแข่งขันกีฬาในรูปแบบ OQ ไปยังคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด (n=8) 3) ขอรับการตรวจประเมินจากกรมควบคุมโรค (n=7) 4) รับการตรวจประเมินในสถานที่จริง (n=8) 5) การปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ตรวจประเมิน (n=8) 6) การจัดทำ SOP ของแต่ละส่วนงานระหว่างภารกิจกัน (n=7) 7) หาสถานที่กักกันและโรงพยาบาลคู่สัญญา (n=6)	1) การสร้างความสุขให้กับคนไทย (n=10) 2) ได้ประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจการป้องกัน ควบคุม โรคสำหรับการดำเนินงานสถานที่กักกัน (n=10) 3) ความภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการกิจ ที่สำคัญและยิ่งใหญ่ (n=10) 4) ได้เครือข่าย ได้มิตรภาพที่ดี (n=10) 5) มีความรู้ ความเข้าใจ ในการป้องกันดูแลตนเองและคนรู้จัก (n=9) 6) ความร่วมมือ และการทำงานแบบบูรณาการของทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง (n=8) 7) แสดงถึงศักยภาพของประเทศไทยในการแข่งขันกีฬานานาชาติอย่างปลอดภัย สร้างความเชื่อมั่น สร้างการยอมรับให้กับสังคมโลก (n=6) 8) เรียนรู้การบริหารจัดการอย่างแท้จริง (n=6) 9) การมีส่วนร่วมกระตุ้นเศรษฐกิจให้กับโรงแรม พนักงานและรถขนส่ง (n=5)
ผู้ตรวจประเมินสถานที่กักกัน (n=2)	1) ทำความเข้าใจ OQ และวัตถุประสงค์การจัดการแข่งขันกีฬา (n=2) 2) ศึกษาธรรมชาติของกีฬาประเภทนั้นๆ และศึกษาว่ากิจกรรมที่จะเกิดขึ้น จะมีอะไรบ้าง (n=2) 3) วางแผนกำลังคนผู้ปฏิบัติงานภายในและนอก OQ (n=2) 4) การประชุมร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องจากหน่วยงานทั้งหมด (n=2)	1) ความภาคภูมิใจกับการเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การแข่งขันกีฬารูปแบบ OQ ประสบความสำเร็จ (n=2) 2) ได้องค์ความรู้ใหม่โดยเฉพาะด้านกีฬา (n=2) 3) ได้เครือข่าย ได้มิตรภาพที่ดี (n=2)
ผู้ปฏิบัติงาน		
ด้านการเดินทาง (n=2)	1) ศึกษาขอบเขตการดำเนินงาน และวัตถุประสงค์ของผู้ว่าจ้าง (n=2) 2) ศึกษาทำความเข้าใจ SOP ด้านการเดินทาง (n=2) 3) เตรียมโครงสร้างภายในรถ เช่น ผืนนั่งระหว่างพนักงานขับรถกับผู้กักตัว เบาะนั่งหุ้มพลาสติกและทำเครื่องหมายเว้นระยะห่าง (n=2) 4) เตรียมอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในรถ เช่น เจลแอลกอฮอล์ และถุงใส่ขยะติดเชื้อ (n=2) 5) สร้างความรู้ความเข้าใจกับพนักงานขับรถและพนักงานติดรถ เช่น การใส่ชุดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (PPE) การทำความสะอาด และการจัดการขยะติดเชื้อ (n=2) 6) สำรวจเส้นทางการเดินทาง และสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (n=2)	ได้ประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 จะยุติลงโดยเฉพาะ 3 เรื่องนี้ ได้แก่ 1) การปฏิบัติตนของผู้ประกอบอาชีพพนักงานขับรถอย่างถูกต้อง ปลอดภัยต่อตนเอง ผู้บริการ เพื่อนร่วมอาชีพ และคนในครอบครัว (n=2) 2) วิธีการทำความสะอาดภายในรถ เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคฟุ้งกระจาย (n=2) 3) การปรับเปลี่ยนระบบปรับอากาศภายในรถยนต์ทั้งหมดของบริษัท แยกกันระหว่างพนักงานขับรถกับผู้รับบริการ (n=2)

ตารางที่ 2 กระบวนการและผลลัพธ์จากการดำเนินงานจำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
ด้านที่พัก (n=2)	1) หาข้อมูลเกี่ยวกับ OQ และ bubble ทำความเข้าใจ SOP การแข่งขันกีฬาและที่พัก จากหลากหลายช่องทาง (n=2) 2) เตรียมความพร้อมพนักงานที่ปฏิบัติงานใน OQ เช่น การสร้างความรู้ความเข้าใจ การรับวัคซีน (n=2) 3) เตรียมสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ (n=2) 4) ได้รับความรู้จากโรงพยาบาลคู่สัญญา เช่น การใส่ถอด PPE การทำความสะอาด และการป้องกันการติดเชื้อ เป็นต้น (n=2) 5) รับการตรวจประเมินจากกรมควบคุมโรคและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ (n=2)	1) สร้างชื่อเสียงและความเชื่อมั่นให้ที่พัก ส่งผลให้ได้รับการพัฒนาเป็นหอผู้ป่วยเฉพาะกิจ (hospital) เพื่อรองรับผู้ติดเชื้อโควิด-19 (n=2) 2) ประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจที่ได้จากการปฏิบัติงาน นำมาซึ่งความภาคภูมิใจในชีวิต (n=2)
ด้านกีฬา (n=11)	1) การศึกษาทำความเข้าใจ SOP และบทบาทหน้าที่ตนเอง เมื่อปฏิบัติงานใน OQ (n=11) 2) ได้รับความรู้จากหน่วยงานกรมควบคุมโรค และโรงพยาบาลคู่สัญญา (n=11) 3) การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (n=5)	1) ความภาคภูมิใจกับการเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ (n=11) 2) การได้เครือข่าย ได้มิตรภาพที่ดี (n=11) 3) การเรียนรู้ด้านการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ (n=5)
โรงพยาบาลคู่สัญญา (n=4)	1) ศึกษาทำความเข้าใจ SOP ด้านการแพทย์และการส่งต่อ (n=4) 2) เตรียมกำลังคน เลือกจากความสมัครใจและมีประสบการณ์ แบ่งเป็น 2 ทีม คือ ทีมปฏิบัติงานในและนอก OQ (n=2) 3) จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ยาและเวชภัณฑ์ (n=2)	1) ความรู้สึกภูมิใจกับการเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ (n=4) 2) การได้องค์ความรู้ใหม่ (n=4) 3) การได้เครือข่าย ได้มิตรภาพที่ดี (n=4)
ด้านการป้องกันควบคุมโรค (n=19)	ก่อนเปิด OQ 1) ทำความเข้าใจ SOP ของทุกส่วนงาน (n=19) 2) ทบทวนความรู้ด้านการป้องกันการติดเชื้อ (n=19) 3) ศึกษาบริบทของสถานที่จัดตั้ง OQ (n=19) 4) ศึกษาประกาศจากสถานทูตของประเทศต่างๆ ที่จะเข้าร่วมแข่งขันกีฬา (n=16) 5) ทบทวนนโยบาย มาตรการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (n=10) 6) ติดต่อประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (n=5) ระหว่างปฏิบัติงานใน OQ 1) ประชุมทีมปฏิบัติงานในและนอก OQ ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อติดตามผลการดำเนินงานประจำวัน ปัญหา อุปสรรค สิ่งที่ต้องการสนับสนุนหรือต้องได้รับการช่วยเหลือจากภายนอก (n=19) 2) จัดทำผลการปฏิบัติงานประจำวันใน OQ และรายงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ (n=6) 3) วางแผนการปฏิบัติงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ (n=5)	1) ความภาคภูมิใจกับการเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ (n=19) 2) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ (n=19) 3) การได้เครือข่าย ได้มิตรภาพที่ดี (n=19) 4) การสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับอาชีพแอร์โฮสเตสและสจ๊วต (n=6)

OQ = organizational quarantine, PPE = personal protective equipment, SOP = standard operating procedure

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จจำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย	ปัญหา อุปสรรค	ปัจจัยความสำเร็จ
ผู้บริหาร		
ด้านกีฬา (n=10)	1) ไม่มีทีมตรวจประเมินจากกรมควบคุมโรคเข้าร่วมตั้งแต่เริ่มต้น ส่งผลต่อการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการจัดเตรียมสถานที่ตามมาตรการป้องกัน ควบคุมโรค (n=8) 2) เจ้าหน้าที่ควบคุมโรคขาดความรู้ ความเข้าใจในธรรมชาติของกีฬา (n=7) 3) นักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานไม่เข้าใจมาตรการป้องกัน ควบคุมโรค ทำให้เกิดการต่อต้านและไม่ปฏิบัติตาม (n=7) 4) การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงาน เช่น เมื่อ ศบค. อนุมัติให้จัดตั้ง OQ ควรมีหนังสือแจ้งไปยังจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อ เพื่อลดขั้นตอน ลดความซ้ำซ้อน (n=6) 5) มาตรการที่เข้มงวด ไม่ยืดหยุ่น ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานใน OQ มากเกินความจำเป็น (n=5) 6) เจ้าหน้าที่ควบคุมโรคใน OQ บางท่าน ขาดจิตวิทยาในการสื่อสาร เน้นแต่การป้องกันควบคุมโรค (n=5) 7) งบประมาณจัดการแข่งขันแบบ OQ มากกว่าเดิมหลายเท่าตัว ส่งผลให้สมาคมกีฬานานาชาติไม่สามารถจัดการแข่งขันได้ (n=5) 8) อุปกรณ์ เครื่องมือใน OQ ขาด ไม่สามารถแก้ไขได้ (n=3)	1) ความร่วมมือและการเห็นความสำคัญจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (n=10) 2) การมีเป้าหมายเดียวกัน (n=10) 3) ความตั้งใจ ความใส่ใจ และความรับผิดชอบของผู้จัดการแข่งขันและผู้บริหาร (n=8) 4) ความรู้ความเข้าใจ ความชัดเจนในหลักการและการปฏิบัติงานของทุกคน (n=7) 5) การเคารพและยอมรับในบทบาทหน้าที่ของแต่ละส่วนงาน (n=5) 6) การมีเครือข่ายและจุดประสานงานที่ชัดเจน (n=5)
ผู้ตรวจประเมินสถานที่กักกัน (n=2)	1) แต่ละหน่วยงานไม่ทำความเข้าใจ SOP (n=2) 2) การไม่เข้าใจในธรรมชาติของแต่ละส่วนงาน ต้องใช้เวลาเปิดใจ ปรับความรู้สึกรับตัว ยอมรับ (n=1) 3) เมื่อ ศบค. อนุมัติให้จัดตั้ง OQ จึงเสมือนคำสั่งที่ต้องปฏิบัติตาม แม้หลายอย่างยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานการป้องกันควบคุมโรคกลายเป็นปัญหาสำหรับทีมปฏิบัติงานควบคุมโรคใน OQ (n=1)	1) ทุกหน่วยงานต้องมีความเข้าใจและให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตาม SOP (n=2)
ผู้ปฏิบัติงาน		
ด้านการเดินทาง (n=2)	1) ไม่มีรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน จากผู้จัดการแข่งขัน (n=2) 2) มาตรการที่ต่างกันของกรมควบคุมโรคกับสาธารณสุขจังหวัด ส่งผลต่อการบริหารจัดการวัสดุ อุปกรณ์ เช่น PPE เป็นต้น (n=2) 3) นักกีฬาและผู้ประสานงาน (liaison officer) ไม่ทราบไม่เข้าใจเงื่อนไขการใช้รถ (n=2)	1) ความอดทนของทุกภาคส่วน ยอมปรับเปลี่ยนทุกเรื่อง เพื่อให้การดำเนินงานผ่านไปด้วยดี (n=2) 2) ความมุ่งมั่นของทุกภาคส่วน เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายเดียวกัน คือ ภาพลักษณ์ของประเทศ (n=2) 3) ความรับผิดชอบของทุกภาคส่วนนั้นคือการทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด (n=2)

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จจำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมาย	ปัญหา อุปสรรค	ปัจจัยความสำเร็จ
	4) การต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ควบคุมโรคอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้การรับนักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานในวันเดินทางจากสนามบินเข้าที่พักมีความล่าช้า (n=1) 5) ที่พักบางแห่งกำหนดจุดทิ้งขยะติดเชื่อที่นำลงมาจากรถไม่เหมาะสม (n=1) 6) อาหารไม่เพียงพอกับความต้องการของพนักงานขับรถ (n=1) 7) ที่พักไม่มีสถานที่พักคอยสำหรับพนักงานขับรถนอก QQ ส่งผลให้ไม่ได้รับความสะดวกในหลายเรื่องโดยเฉพาะการเข้าห้องสุขา (n=1)	
ด้านที่พัก (n=2)	1) ขาดความรู้ ความเข้าใจในการเป็นผู้ให้บริการด้านที่พักในรูปแบบ QQ (n=2) 2) โรงพยาบาลคู่สัญญามีมาตรฐานแตกต่างกับกรมควบคุมโรค (n=2) 3) วางแผนกำลังคนในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ โดยเฉพาะพนักงานทำความสะอาด (n=2) 4) ผู้กำกับไม่ให้ความสนใจป้ายสื่อข้อความควรปฏิบัติและข้อห้าม (do and don't) (n=2) 5) การตรวจประเมินที่พักมีระยะเวลากระชั้นชิด ส่งผลต่อการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด (n=1) 6) วัสดุ อุปกรณ์ วัสดุที่ใช้ใน QQ ไม่เพียงพอ ต้องรอรอบรอเวลา เนื่องจากการนำเข้าสิ่งของจากภายนอกต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน ควบคุมโรค เช่น การขออนุญาต การลงทะเบียน การทำความสะอาดฆ่าเชื้อ (n=1) 7) ความกังวลใจกรณีพนักงานปรุงประกอบอาหารที่อยู่นอก QQ เดินทางไปกลับทุกวัน กลัวติดเชื้อมาจากภายนอกกลัวออกนอกเส้นทาง (n=1)	1) เกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด (n=2)
ด้านกีฬา (n=11)	1) หน่วยงานด้านสาธารณสุขขาดความเข้าใจในธรรมชาติของกีฬา (n=11) 2) การเขียน SOP ส่วนใหญ่ใช้การคัดลอก ไม่ได้ทำด้วยความรู้ความเข้าใจ ส่งผลให้เกิดปัญหาเมื่อปฏิบัติงานจริง (n=8) 3) นักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานใน QQ ไม่เข้าใจมาตรการป้องกัน ควบคุมโรค จึงไม่ปฏิบัติตาม เพราะบางประเทศผ่อนคลายมาตรการแล้ว (n=8) 4) ที่พักบางแห่งไม่เข้าใจหลักการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (bubble & seal) ทำให้ละเลยการปฏิบัติตามมาตรการ (n=8)	1) ความภาคภูมิใจกับการเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ (n=11) 2) การได้เครือข่าย ได้มิตรภาพที่ดี (n=11) 3) การเรียนรู้ด้านการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ (n=5)

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จจำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมาย	ปัญหา อุปสรรค	ปัจจัยความสำเร็จ
	5) อาหารเย็นซีด บางมื้ออาหารบูด เนื่องจากใน QQ มีผู้ปฏิบัติงานหลายฝ่าย ไม่มีเฉพาะนักกีฬา เวลาในการรับประทานอาหารจึงต่างกัน แต่ที่พิกต้องส่งอาหารตามเวลา (n=8) 6) ป้ายสื่อความต่างๆ ไม่ได้รับความสนใจจากนักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานใน QQ (n=7) 7) โรงพยาบาลคู่สัญญาไม่มีแผนบริหารความเสี่ยง เช่น วัสดุอุปกรณ์ชำรุดไม่มีทดแทน หรือผลตรวจโควิด-19 (RT-PCR) ออกไม่ตรงเวลาส่งผลให้นักกีฬาไม่สามารถลงแข่งขันได้ (n=6) 8) ไม่มีการระบุชัดเจนว่าใครคือผู้ตัดสินใจอย่างเป็นทางการ กรณีพบนักกีฬาดัดเชื้อโควิด-19 ลงแข่งได้หรือไม่ เนื่องจากมีเดิมพันเป็นชื่อเสียงของประเทศ เงินรายได้ของนักกีฬา การจัดอันดับโลก รวมทั้งมีผลต่อการแพชชนะในรายการนั้นๆ (n=5) 9) วัฒนธรรมการรับประทานอาหารต่างกัน บางมื้ออาหารไม่ถูกใจ ส่งผลให้มีปัญหาอื่นตามมา เช่น ต้องการสั่งอาหารจากภายนอก ระยะแรกไม่สามารถสั่งได้ ต่อมามีการผ่อนปรน แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการนำเข้าของจากภายนอก เป็นการเพิ่มภาระให้ผู้จัดการแข่งขันและโรงแรม โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะ หากไม่คัดแยก ขยะที่ออกจากห้องพักต้องถูกกำจัดแบบขยะติดเชื้อทั้งหมด ซึ่งราคาสูงกว่าการกำจัดขยะทั่วไป (n=5) 10) ขั้นตอนที่ยุ่งยากในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการกับเอกชน (n=5) 11) การหาข้อมูลว่าปัจจุบันประเทศไหนได้รับอนุญาตให้เข้าไทยได้บ้างค่อนข้างยาก (n=5) 12) ระยะเวลาดำเนินการกระชั้นชิด เช่น หลังได้รับอนุมัติงบประมาณ มีเวลาเขียน SOP แต่ละด้าน 4 วัน ก่อนนำเสนอ ศบค. (n=5) 13) ทีมตรวจประเมินกับทีมควบคุมโรคใน QQ มีมาตรฐานต่างกัน (n=3)	
โรงพยาบาลคู่สัญญา (n=4)	1) รรรับส่งนักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานไม่มีการประสานงาน เช่น ไม่แจ้งว่ารถจะมาถึงแล้ว พยาบาลจึงยังไม่ได้ใส่ PPE (n=4) 2) นักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานใน QQ ไม่เข้าใจมาตรการป้องกันควบคุมโรค (n=4) 3) ระบบสารสนเทศเฝ้าระวังติดตามและประเมินผลโควิด-19 (COSTE platform) ไม่เสถียร ไม่พร้อมใช้งาน โทรศัพท์บางรุ่นไม่สามารถลงโปรแกรมได้ (n=4) 4) แต่ละสายการบิน แต่ละประเทศมีมาตรการ ข้อกำหนดแตกต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารจัดการ (n=3)	1) การนำองค์ความรู้และประสบการณ์มาปรับใช้กับการปฏิบัติงาน (n=4) 2) ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (n=4) 3) การสื่อสาร การประสานงานที่ชัดเจน (n=2) 4) การวางแผน การคาดคะเน ความต้องการของแต่ละฝ่าย (n=2)

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จจำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมาย	ปัญหา อุปสรรค	ปัจจัยความสำเร็จ
	5) กรณีที่พิกเป็นสถานที่กักกันประเภทอื่นอยู่ก่อน ส่งผลต่อการจัดการเรื่องพื้นที่ (n=2) 6) นักกีฬาและเจ้าหน้าที่ลงข้อมูลคัดกรองรายวันไม่ครบ ทำให้เสียกำลังคน เสียเวลาโทรศัพท์สอบถาม (n=2) 7) รายชื่อนักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานใน OQ ไม่ถูกต้อง ไม่ตรงตามที่รับแจ้ง ส่งผลต่อการเตรียมอุปกรณ์การตรวจหาเชื้อโควิด-19 (n=2) 8) ขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขใน OQ บางอย่างไม่ชัดเจน เช่น พบผลบวกใครโทรศัพท์แจ้งผู้ป่วย ใครสอบสวนโรค (n=2) 9) ไม่มีแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนกับโรงพยาบาลคู่สัญญา นอก OQ เช่น การส่งตัวนักกีฬาไปรับการรักษาต้องมีการควบคุมการเดินทาง (seal route) เมื่อถึงโรงพยาบาลต้องมีพื้นที่รักษาเฉพาะ (bubble) ไม่ปะปนกับผู้ป่วยอื่น (n=2) 10) พนักงานโรงแรมส่งอาหารตามเวลา แต่ด้วยการกิจหน้าที่จึงรับประทานตามเวลาไม่ได้ บางมื้ออาหารบูดเสีย (n=2)	
ด้านการป้องกันควบคุมโรค (n=19)	1) นักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานไม่เข้าใจในมาตรการป้องกันควบคุมโรค (n=19) 2) การอนุมัติให้ดำเนินการ OQ แม้หน่วยงานผู้จัดจะไม่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด (n=16) 3) ความกระชั้นชิดของระยะเวลาในการได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อม (n=16) 4) ผู้ปฏิบัติงานใน OQ จากหน่วยงานต่างๆ ไม่ได้เข้าร่วมการตรวจประเมินส่งผลต่อการปฏิบัติงานใน OQ เช่น ไม่ทราบว่าตนเองมีหน้าที่อะไรตาม SOP มีประเด็นใดบ้างที่ทีมตรวจประเมินอนุโลมให้ปฏิบัติได้หรือประเด็นใดต้องปรับปรุง (n=16) 5) ระบบสารสนเทศเฝ้าระวังติดตามและประเมินผลโควิด-19 (COSTE platform) ไม่เสถียร ขาดความสมบูรณ์ในการใช้งาน (n=16) 6) อาหารส่งไม่ตรงเวลา อาหารวนเวียนซ้ำกันหลายวัน ก่อนเข้า OQ มีการแจ้งประวัติการแพ้อาหารแต่ยังคงได้รับอาหารที่แพ้ (n=15) 7) ป้ายสื่อความมีเฉพาะภาษาอังกฤษ นักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานใน OQ บางประเทศไม่เข้าใจ (n=12)	1) ความร่วมแรงร่วมใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (n=16) 2) การเรียนรู้ ทำความเข้าใจในธรรมชาติของกีฬา และนำมาปรับใช้กับมาตรการป้องกัน ควบคุมโรค (n=16) 3) ความอดทนของผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (n=12) 4) ความตั้งใจ และการเตรียมความพร้อมของผู้จัดการแข่งขัน (n=10) 5) การสื่อความ สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการป้องกัน ควบคุมโรค (n=10)

COSTE = COVID-19 surveillance tracking and evaluation, OQ = organizational quarantine, PPE = personal protective equipment, RT-PCR = real-time polymerase chain reaction, SOP = standard operating procedure

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานจำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน			
	ก่อนการแข่งขัน	ระหว่างการแข่งขัน	หลังการแข่งขัน	การแข่งขันครั้งต่อไป
ผู้บริหาร				
ด้านกีฬา (n=10)	1) ควรมีกรมควบคุมโรคร่วมประชุมเตรียมการตั้งแต่เริ่มต้น (n=8) 2) การกำหนดจำนวนผู้ปฏิบัติงานใน OQ เท่าที่จำเป็น เพื่อความคุ้มค่าของงบประมาณ (n=5) 3) กรมควบคุมโรคควรมีการพิจารณาคุณสมบัติผู้ปฏิบัติงานใน OQ ต้องมีจิตวิทยามิวติภาวะ มีภาวะผู้นำ มีศาสตร์และศิลป์ (n=4) 4) liaison ต้องสื่อสารภาษาทีมกีฬาประเทศที่รับผิดชอบได้ เนื่องจากบางประเทศไม่สื่อสารภาษาอังกฤษ (n=3) 5) ควรประสานหรือให้หน่วยงานระดับจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (n=2)	1) การให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติงานของนักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานใน OQ ควรมีการอธิบายเหตุผลเพื่อสร้างความเข้าใจและส่งผลต่อการปฏิบัติงาน (n=7) 2) การตักเตือนนักกีฬาประเภททีม ควรผ่านผู้จัดการทีมเนื่องจากนักกีฬาจะเชื่อฟังและปฏิบัติตาม (n=3) 3) การสอบสวนโรคกรณีพบผู้ติดเชื้อโควิด-19 ใน OQ ทีมกรมควบคุมโรคควรกระจายงาน เพื่อลดเวลาการปฏิบัติงาน (n=2)	1) ควรจัดทำช่องทางเผยแพร่องค์ความรู้ และประสบการณ์ดำเนินงาน OQ เพื่อให้สมาคมกีฬา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้ศึกษาหาข้อมูลได้ โดยมีผู้ดูแลระบบ (admin) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่พิจารณาเนื้อหา ร่วมกัน (n=6) 2) กรมควบคุมโรคควรจัดทำรายชื่อผู้ให้บริการด้านที่พัก และการเดินทาง ที่ผ่านมาตรฐาน OQ (n=5)	1) ควรมี SOP กลาง สำหรับกีฬาประเภทเดี่ยวและทีม โดยการศึกษาแห่งประเทศไทย เป็นเจ้าภาพ พร้อมเชิญกรมควบคุมโรค สมาคมกีฬาประเภทต่างๆ ร่วมจัดทำ (n=5) 2) แต่ละสมาคมกีฬาควรจัดหาผู้สนับสนุน งบประมาณ (sponsor) สำหรับการจัดแข่งขันกีฬาในช่วงสถานการณ์โควิด-19 (n=3) 3) กรมควบคุมโรคควรมีการจัดอบรมหลักสูตรผู้ตรวจสอบมาตรฐาน OQ หรือถ่ายทอดให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อลดภาระให้ส่วนกลาง (n=2)
ผู้ตรวจประเมินสถานที่กักกัน (n=2)	1) แต่ละหน่วยงานควรมีการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นขณะเปิด OQ และมีแผนสำรองเมื่อเกิดปัญหาจะแก้ไขได้ทันท่วงที (n=2)		1) ควรให้ความสำคัญกับการถอดบทเรียนการดำเนินงานแบบเป็นส่วนหนึ่งในเนื้อหาเนื่องจากเกิดการเรียนผ่านคลาย เช่น ถ้ามีผู้เข้าชมจะให้นั่งตรงไหน หรือถ้าสถานการณ์โควิด-19 แ่ลง จะจัดการแข่งขันรูปแบบใด (n=2) 2) ไม่ควรผลักภาระให้หน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่รับผิดชอบ OQ โดยตรง เนื่องจากต้องรับผิดชอบต่อสถานที่กักกันสำหรับผู้เดินทางข้ามจังหวัดในพื้นที่ (LQ) เจ้าหน้าที่มีน้อย ภาระงานล้นมือ แต่ช่วยประสานงานนอก OQ ได้ (n=1)	
ผู้ปฏิบัติงาน				

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานจำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน			
	ก่อนการแข่งขัน	ระหว่างการแข่งขัน	หลังการแข่งขัน	การแข่งขันครั้งต่อไป
ด้านการเดินทาง (n=2)	1) แผนการปฏิบัติงานควรระบุวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน และมีแผนสำรอง กรณีเกิดเหตุการณ์ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ (n=2)	1) การประชุมประจำวันระหว่างทีมในและนอก OQ ควรมีผู้แทนด้านการเดินทางเข้าร่วมประชุมด้วย เพื่อการรับรู้ถึงกิจกรรมในวันต่อไป ซึ่งมีผลต่อการบริหารจัดการ (n=1) 2) ผู้จัดการแข่งขันควรแจ้งตารางงานไม่เกิน 21.00 น. ของทุกวัน (n=1) 3) ผู้จัดการแข่งขันควรกำหนดเจ้าหน้าที่ประสานงานกับผู้ให้บริการด้านการเดินทาง ไม่ควรให้นักกีฬา หรือ liaison ติดต่อเอง (n=1)		1) ควรจัดสถานที่พักคอยสำหรับพนักงานขับรถและพนักงานติดรถ และควรระบุไว้ใน SOP (n=1)
ด้านที่พัก (n=2)	1) การให้ความรู้มาตรการป้องกันโรค หรือแนวทางการดำเนินงานของที่พัก ควรดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้น (n=2) 2) การตรวจประเมินที่พักควรมีระยะเวลาก่อนเปิด OQ อย่างน้อย 30 วัน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของทีมประเมิน (n=2)	1) ควรมีนักจิตวิทยาร่วมปฏิบัติงานใน OQ กรณีระยะเวลาดำเนินงานยาวนานเป็นเดือน (n=2)		1) โรงพยาบาลคู่สัญญาควรมีมาตรฐานเดียวกับกรมควบคุมโรค (n=2) 2) ควรมีการจัดอบรมผู้ดูแลรับผิดชอบประสานงานเรื่องโควิด (covid manager) ของที่พัก และมีใบรับรองให้ (กลุ่มเป้าหมายยินดีจ่ายค่าลงทะเบียน) (n=2)
ด้านกีฬา (n=11)	1) ทุกหน่วยงานควรมีแผนสำรอง ทั้งในเรื่องกำลังคน และเครื่องมืออุปกรณ์ (n=7) 2) การทำ SOP ของแต่ละส่วนงานต้องทำด้วยความรู้ความเข้าใจ และควรนำไปสื่อสารความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติงาน (n=6) 3) ควรกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจน ในแต่ละขั้นตอน และทุกอย่างต้องพร้อมก่อนเปิด OQ (n=5)	1) ควรให้สมาคมกีฬาผู้จัดการแข่งขัน ร่วมเป็นทีมควบคุมโรค เนื่องจากเข้าใจธรรมชาติของกีฬาแต่ละประเภท (n=7) 2) ทีมควบคุมโรคใน OQ ควรเป็นทีมหรือบุคคลเดียวกับทีมตรวจประเมิน (n=6) 3) ควรมีนักจิตวิทยาร่วมปฏิบัติงานใน OQ กรณีระยะเวลาดำเนินงานยาวนาน (n=5)	1) ควรมีการถอดบทเรียนทุกครั้งและนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาแก้ไขการดำเนินงานครั้งต่อไป (n=4) 2) ควรมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้น (n=4)	1) ควรคำนึงถึงการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศและความคุ้มค่าในการแข่งขันกีฬา เช่น การให้สิ่งสินค้าน้ำดื่มที่ระลึกออนไลน์ การลดต้นทุนในการจัดแข่งขันกีฬารูปแบบ OQ (n=6) 2) ควรจัดทำ SOP กลางโดยการกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นเจ้าภาพ พร้อมเชิญกรมควบคุมโรคและสมาคมกีฬามาร่วมจัดทำ (n=4)

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานจำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน			
	ก่อนการแข่งขัน	ระหว่างการแข่งขัน	หลังการแข่งขัน	การแข่งขันครั้งต่อไป
	4) กรมควบคุมโรคควรพิจารณาคุณสมบัติผู้ปฏิบัติงานใน OQ ต้องมีจิตวิทยามีวุฒิภาวะ มีภาวะผู้นำ มีศาสตร์และศิลป์ (n=4) 5) ควรจัดทำรายการ (check list) และกรอบเวลา สำหรับหน่วยงานขอจัดตั้ง OQ ใช้ในการตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงาน (n=4) 6) ควรมีการอบรมผู้ให้บริการด้านที่พัอย่างละเอียดชัดเจน โดยเฉพาะผู้ดูแลรับผิดชอบประสานงานเรื่องโควิด (covid manager) (n=3)	4) ผู้จัดการแข่งขันต้องให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายที่ปฏิบัติงานใน OQ ไม่ใช่เฉพาะกับนักกีฬา (n=3)	3) ควรจัดทำคลิปวิดีโอหน่วยงานต้นแบบการดำเนินงาน OQ ที่ผ่านมาตรฐานกรมควบคุมโรค ทั้งด้านที่พักการเดินทาง เพื่อสื่อความให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจมากขึ้น (n=4)	3) กรมควบคุมโรค ควรถ่ายทอดความรู้ให้กับหน่วยงานระดับจังหวัดทั้งด้านสาธารณสุขและด้านกีฬา เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนได้ (n=3) 4) กีฬาบางประเภท เช่น ฟุตบอล ไม่เหมาะกับการกักกันตัวตลอดการแข่งขัน ควรกักกันให้ครบ ตามวันที่กำหนดแล้วออกมาแข่งโดยไม่ต้องตรวจหาเชื้อ หรือปฏิบัติตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคที่เข้มงวด (n=1)
โรงพยาบาลคู่สัญญา (n=4)	1) ผู้จัดการแข่งขันควรมีทีมตรวจสอบข้อมูล จำนวน รายชื่อนักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานทุกคน เพื่อให้ทุกหน่วยงานใช้ฐานข้อมูลเดียวกัน และเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ให้เพียงพอ (n=2) 2) ควรมีประวัติการเจ็บป่วยโรคประจำตัว และยาที่รับประทานเป็นประจำของทุกคนที่อยู่ใน OQ (n=2)	1) ควรพัฒนาระบบติดตามอาการผู้กักกันตัว (COSTE platform) ให้พร้อมใช้งาน และหาวิธีการให้ผู้กักตัวเข้ามากรอกข้อมูลคัดกรองอาการตนเองทุกวัน (n=3) 2) หน่วยงานป้องกัน ควบคุมโรคใน OQ ควรแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันอย่างชัดเจน (n=2) 3) ที่พักควรมีไมโครเวฟให้ทุกห้อง (n=2)		1) รถที่รับส่งนักกีฬาและผู้ปฏิบัติงานใน OQ ควรติดตั้งระบบติดตาม (GPS) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลการเดินทาง และมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป (n=2)
ด้านการป้องกันควบคุมโรค (n=19)	1) ผู้ปฏิบัติงานทั้งในและนอก OQ ควรอ่านทำความเข้าใจ SOP ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเองก่อนปฏิบัติงาน (n=13)	1) การสร้างเสริมกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานใน OQ ซึ่งไม่ใช่เพียงทำหน้าที่ควบคุมกำกับ การดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรการป้องกัน ควบคุมโรค แต่ต้องถูกกักกันและต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง และต้องรับแรงปะทะจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (n=13)	1) ควรถอดบทเรียนการดำเนินงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนร่วมกัน (n=3)	1) การสื่อสาร ให้ความรู้แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐาน OQ ควรจัดทำเป็นคลิปวิดีโอในแต่ละส่วน เช่น ที่พัก การเดินทาง ปัจจุบันมีเพียงหนังสือให้อ่าน (n=6)

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานจำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมาย	ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน			
	ก่อนการแข่งขัน	ระหว่างการแข่งขัน	หลังการแข่งขัน	การแข่งขันครั้งต่อไป
	2) หน่วยงานต้นสังกัดทุกภาคส่วนควรแจ้งล่วงหน้าก่อนมอบหมายเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติงาน เพื่อจะได้มีเวลาในการสร้างสัมพันธภาพ การทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่แต่ละฝ่าย และการปรับแก้ SOP เพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเปิด OQ (n=11) 3) ทุกหน่วยงานควรมีแผนสำรองเรื่องกำลังคน และเครื่องมืออุปกรณ์ (n=9) 4) การมอบหมายผู้ประสานงานของทีมกีฬาและผู้จัดการแข่งขัน ควรเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับและสามารถจัดการควบคุมตนเองได้ (n=5)	2) ควรพัฒนาระบบติดตามอาการผู้กักกันตัว (COSTE platform) ให้มีความเสถียรพร้อมใช้งาน (n=8) 3) ควรมีทีมสุขภาพจิตร่วมปฏิบัติงานในทุก OQ (n=8) 4) ควรทำป้ายสื่อความแต่ละภาษาตามประเทศที่เข้าร่วม OQ (n=6) 5) ที่พักควรวางแผนการจัดเตรียมอาหาร ทั้งเรื่องเวลาในการเสิร์ฟ และข้อมูลการแพ้อาหาร (n=5)		2) ควรนำมาตรการข้อกำหนดในการป้องกัน ควบคุมโรคบรรจุไว้ในกติกาการแข่งขัน รวมถึงมีบทลงโทษกรณีฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม (n=5) 3) ควรมีสวัสดิการสำหรับผู้ปฏิบัติงานใน OQ เช่น ประกันชีวิต หรือประกันอุบัติเหตุ (n=4) 4) ควรมีร้านอาหารนอก OQ ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานการป้องกัน ควบคุมโรค เพื่อเป็นทางเลือก ลดความเครียดของผู้ถูกกักกันตัว กระจายรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจ (n=4)

COSTE = COVID-19 surveillance tracking and evaluation, GPS = global positioning system, LQ = local quarantine, OQ = organizational quarantine, SOP = standard operating procedure

วิจารณ์และข้อยุติ

การจัดการแข่งขันกีฬานานาชาติในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ประเทศไทยได้ดำเนินการในรูปแบบสถานที่กักกัน เรียกว่า “สถานที่กักกันรูปแบบเฉพาะองค์กร (organizational quarantine, OQ) ประเภท ข” โดยใช้หลักการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (bubble and seal)⁽³⁻⁸⁾ ซึ่งต่างประเทศใช้หลักการเดียวกับประเทศไทยและเรียกว่าฟองสบู่ (bubble) ได้แก่ โอลิมปิกเกมส์ 2563 ประเทศญี่ปุ่น⁽¹⁰⁾ การป้องกันตัวโดยไม่ใช้อาวุธชิงแชมป์โลก 2563 ประเทศฮังการี⁽¹¹⁾ ฟุตบอลชิงแชมป์โลก 2564 ประเทศกาตาร์⁽¹²⁾

และคริกเก็ตนานาชาติ 2563 ประเทศอังกฤษ⁽¹³⁾ สำหรับมาตรการที่ใช้ระหว่างการแข่งขันเน้นการสวมหน้ากากอนามัย ล้างมือ เว้นระยะห่าง การตรวจคัดกรองอาการตนเองและรายงานไปยังแพลตฟอร์ม การตรวจหาเชื้อโควิด-19 ด้วยวิธี RT-PCR (real-time polymerase chain reaction) การแยกผู้ป่วยและผู้สัมผัสเสี่ยงสูง และการทำความสะอาดฆ่าเชื้อ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจอร์จ ที แชมป์ส และอาบีเย แอล อิบิเล⁽¹⁴⁾ ที่พบว่าผู้ประกอบวิชาชีพกีฬาให้มุมมองเกี่ยวกับการกลับไปเล่นกีฬาในช่วงแรกของการระบาดใหญ่ของโควิด-19 คือการปฏิบัติตามสุขอนามัยและการเว้นระยะห่าง

ทางกายภาพ การสวมหน้ากากอนามัย การคัดกรองอาการ ประจำวันอย่างเข้มงวด การตรวจหาเชื้อ การแยกผู้ป่วย และติดตามผู้สัมผัสด้วยเทคโนโลยี การจัดพื้นที่ทางเดิน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีการเว้นระยะห่างและทำความสะอาดฆ่าเชื้อ และสอดคล้องกับการแข่งขันกีฬานานาชาติหลายรายการ⁽¹⁰⁻¹³⁾ แต่โอลิมปิกเกมส์ 2563 ประเทศญี่ปุ่นเพิ่มมาตรการสื่อสารความเสี่ยง⁽¹⁰⁾ สำหรับฟุตบอลชิงแชมป์โลก 2564 ประเทศกาตาร์ จะมีระบบแจ้งเตือนให้ผู้กักตัวรายงานอาการตนเองในแพลตฟอร์มทุกวัน⁽¹²⁾ ซึ่งนำมาปรับใช้กับประเทศไทยได้ เพราะปัญหาที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาพยาบาลสะท้อนมาคือการที่ผู้กักตัวไม่รายงานผลการคัดกรองอาการประจำวัน เจ้าหน้าที่ต้องเสียเวลาโทรตาม การแข่งขันกีฬานานาชาติในรูปแบบการกักกันนั้น ประเทศไทยไม่อนุญาตให้มีผู้เข้าชมเช่นเดียวกับการแข่งขันคริกเก็ตนานาชาติ 2563 ประเทศอังกฤษ⁽¹³⁾ สำหรับโอลิมปิกเกมส์ 2563 ประเทศญี่ปุ่น⁽¹⁰⁾ อนุญาตให้มีผู้เข้าชมแต่จำกัดจำนวนและต้องมีผลตรวจ RT-PCR เป็นลบ ปัญหาที่พบคือความกดดันที่เกิดจากการถูกกักตัว และต้องปฏิบัติตามมาตรการอย่างเข้มงวด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในฮังการี⁽¹¹⁾ ที่พบว่านักกีฬาที่เข้าร่วมแข่งขันการป้องกันตัวโดยไม่ใช้อาวุธชิงแชมป์โลก 2563 ด้วยวิธีการกักกันมีความเครียดในระดับที่สูงขึ้นแต่ไม่มีปัญหาในการนอนหลับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอารมณ์แปรปรวนที่เกิดจากความกลัวการระบาดของโควิด-19 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ที่ผู้ปฏิบัติงานเสนอให้มีทีมจิตเวชเข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานที่กักกัน หรือต้องการให้ผ่อนปรนมาตรการบางอย่าง เช่น การสั่งอาหาร การให้ซื้อของที่ระลึก เพื่อลดความตึงเครียดและกระจายรายได้สู่ชุมชน

การแข่งขันกีฬานานาชาติในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ความสำเร็จที่เกิดขึ้นคือความภาคภูมิใจของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างปลอดภัย ไม่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 เป็นการสะท้อน

ให้เห็นถึงความสำเร็จของมาตรการและความร่วมแรงร่วมใจของทุกภาคส่วนในการพร้อมใจกันฝ่าวิกฤต แม้ไม่ใช่หน่วยงานด้านสาธารณสุข ความสำเร็จที่เกิดขึ้นอาจไม่ได้สะท้อนถึงมูลค่าทางเศรษฐกิจที่หมุนเวียนในประเทศ เนื่องจากข้อจำกัดของมาตรการ ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินเกิดขึ้นเพียงผู้ประกอบการบางกลุ่ม เช่น สายการบิน ที่พักการเดินทาง จึงเป็นบทเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องได้พิจารณาร่วมกันถึงมาตรการป้องกันควบคุมโรคที่ต้องควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจโดยเฉพาะอุตสาหกรรมการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. กรมควบคุมโรคควรจัดทำหลักสูตรมาตรฐานการดำเนินงานสถานที่กักกัน (OQ) ในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องพร้อมขึ้นทะเบียนหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ
2. หน่วยงานด้านกีฬาและกรมควบคุมโรคควรทำคลิปวิดีโอเผยแพร่แนวทางการปฏิบัติเมื่ออยู่ใน OQ หลากหลายภาษา เช่น อังกฤษ ญี่ปุ่น จีน เพื่อให้ผู้เข้ารับการกักกันได้ศึกษาทำความเข้าใจ
3. กรมควบคุมโรคควรมีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน
4. ควรมีทีมจิตเวชร่วมปฏิบัติงานในสถานที่กักกัน (OQ)
5. ควรมีร้านคู่สัญญาออก OQ ที่ผ่านมาตรฐานการป้องกันควบคุมโรคร่วมให้บริการ เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและกระจายรายได้ให้ชุมชน
6. หลังปิด OQ ทุกหน่วยงานทั้งในและนอก OQ ควรร่วมกันถอดบทเรียนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบการกักกันสำหรับกีฬา เช่น ประเภท

เดี่ยว ประเภททีม กีฬาในร่ม กีฬากลางแจ้ง

2. ศึกษาการแข่งขันกีฬาในรูปแบบการกักกันของแต่ละประเทศ

3. ศึกษาต้นทุนการแข่งขันกีฬาในรูปแบบการกักกันเปรียบเทียบกับแข่งขันกีฬาในภาวะปกติ

4. ศึกษากระบวนการดำเนินงานแต่ละส่วนงานทั้งในและนอก OQ ตั้งแต่ก่อนดำเนินการจนสิ้นสุด

5. ศึกษาผลกระทบด้านร่างกายและจิตใจของผู้เข้าร่วมการกักกัน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณกองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค ที่สนับสนุนทุนการศึกษาคั้งนี้ ขอขอบคุณผู้บริหารและปฏิบัติงานจากกรมควบคุมโรค กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย กรมแพทยทหารอากาศ การบินไทย สหพันธ์วอลเลย์บอลนานาชาติ สมาพันธ์วอลเลย์บอลเอเชีย สมาคมวอลเลย์บอลแห่งประเทศไทย สมาคมกีฬาคนพิการแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สโมสรฟุตบอลบีจี ปทุม ยูไนเต็ด โรงแรมโนโวเทล เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี โรงแรมไมด้า จังหวัดนครปฐม โรงพยาบาลปิยะเวท โรงพยาบาลพริ้นซ์ สุวรรณภูมิ บริษัท หงส์ทองทรานสปอร์ต จำกัด และบริษัท เฟิสท์ทรานสปอร์ต จำกัด ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาคั้งนี้

References

- World Health Organization. Coronavirus disease (COVID-19) pandemic [internet]. Geneva: World Health Organization; 2021 [cited 2021 Aug 13]. Available from: <https://www.who.int/europe/emergencies/situations/covid-19>.
- Secretariat of the Prime Minister of Royal Thai Government. Summary of the meeting of the Executive Committee on the Epidemic of Coronavirus Disease 2019 (Covid-19) No. 1/2020 [internet]. Thai Government cabinet meeting; 2020 March 17; Meeting room 501 of headquarters building 1 of Royal Thai Government; 2020. 17. [cited 2021 Aug 13]. Available from: <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/27410>. (in Thai)
- Ministry of Public Health (TH). Guidelines for the management of integrated state quarantine areas at the provincial level (Local Quarantine). Ver.1.09. [internet]. 2020 [cited 2021 May 15]. Available from: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_quarantine/g_quarantine_local190663.pdf. (in Thai)
- Ministry of Public Health (TH). Guidelines for the management of integrated state quarantine areas (State Quarantine). Ver.1.09. [internet]. 2020 [cited 2021 May 15]. Available from: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_quarantine/g_quarantine_state190663.pdf. (in Thai)
- Department of Disease Control (TH), Division of Disease Control in Emergencies. Guidelines for the management of integrated state quarantine areas (State Quarantine). Revised edition Ver.2. [internet]. 2020 [cited 2021 May 15]. Available from: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_quarantine/g_quarantine_state210763n.pdf. (in Thai)
- Department of Disease Control (TH). Guidelines for operating an organization quarantine. [internet]; 2020 [cited 2021 May 15]. Available from: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_quarantine/g_quarantine_state090863.pdf. (in Thai)
- Department of Disease Control (TH), Division of Disease Control in Emergencies. Guidelines for operating an organization quarantine. 1st ed. Bangkok: The Printing Service of the War Veterans Organization of Thailand; 2021. (in Thai)
- Department of Disease Control (TH). Guideline for disease control in Quarantine facilities Version 4. 1st ed. Bangkok: The Printing Service of the War Veterans Organization of Thailand; 2021. (in Thai)
- Ministry of Tourism and Sports (TH). The lesson learned for BWF World Tour 2020 management [internet]; 2020 [cited 2021 May 15]. Available from: <https://www.mots.go.th/download/ManualSportsActivitiesCovid19period/BWFWorldTour2020.pdf>. (in Thai)
- Ludvigsen JL, Parnell D. Redesigning the Games? The 2020 Olympic Games, Playbooks and new sports event risk management tools. *Managing Sport and Leisure*. 2021;28(2): 1-13.
- Gentile A, Trivic T, Bianco A, Lakicevic N, Figlioli F, Roklicer R, et al. Living in the “bubble”: athletes’ psychological profile during the sambo world championship. *Frontiers in psychology*, 2021;12(657652):1-7.

12. Massey A, Lindsay S, Seow D, Gordon J, Lowe DJ. Bubble concept for sporting tournaments during the COVID-19 pandemic: Football Club World Cup. *BMJ Open Sport & Exercise Medicine* 2021;7(2):1-5.
13. Mansingh A, Gulston O, Singh PM, Dowlat IK, Best VR, Bennett DK. Tale of two bubbles: a narrative review of biosecure bubbles in cricket. *Journal of Postgraduate Medicine, Education and Research* 2021;55(2):79-82.
14. George T, Chiampas Abiye L, Ibiebele A. Sports practitioner's perspective on the return to play during the early months of the COVID-19 pandemic: lessons learned and next steps. *Sports Medicine* 2021;51(1):89-96.